

UITGANGSPUNTEN GEBIEDSONTWIKKELING HAMBROEKPLASSEN

Gemeente Berkelland
24-1-2020

Inhoudsopgave

Waarom een Uitgangspuntennotitie gebiedsontwikkeling Hambroekplassen?	4
Gebiedspartners	5
Geldende bestemmingsplannen en beleidskader	7
Uitgangspunten voor integrale gebiedsontwikkeling	9
Onderzoeken.....	11
Aanbevelingen en conclusies.....	16
Stichting Hambroek.....	17

Waarom een Uitgangspuntennotitie gebiedsontwikkeling Hambroekplassen?

Aanleiding

Aanleiding voor deze Uitgangspuntennotitie is dat er in het gebied rond de Hambroekplassen de afgelopen tijd diverse initiatieven van diverse gebiedspartners op gang zijn gekomen. Een samenhangende gebiedsontwikkeling, waarbij alle waarden van het gebied worden bekeken en afgewogen, is van belang. Deze Uitgangspuntennotitie geeft de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de diverse ontwikkelingen in het gebied weer.

Korte schets van de actuele situatie in het plangebied

De Hambroekplassen grenzen direct aan de kern Borculo. Ze vallen binnen het Stimuleringsgebied voor recreatie uit de Structuurvisie Berkeland 2025. Leisurelands heeft in februari 2018 een Ontwikkelingsvisie Hambroekplas gepresenteerd voor de het westelijke deel van het gebied. De zandwinningsactiviteiten in het gebied zijn beëindigd en er zijn andere grondeigenaren in het gebied gekomen, wat vraagt om een actualisatie van de afspraken binnen de Stichting Hambroek. Het gebied is van ecologische en cultuurhistorische waarde en er zijn diverse initiatieven op het gebied van energieopwekking.

Rol gemeente

Rond de Hambroekplassen vinden tegelijkertijd diverse ontwikkelingen plaats. De rol van de gemeente Berkeland is het afstemmen en begeleiden van die ontwikkelingen, om de samenhang en de kwaliteit van het gebied te waarborgen en, waar mogelijk, te vergroten. Daarnaast is de gemeente deelnemer in de Stichting Hambroek.

Gebiedspartners

In het gebied spelen de volgende gebiedspartners een rol: Leisurelands, Waterschap Rijn en IJssel, Zand- en Grint Exploitatiemaatschappij Het Hambroek B.V (Lap beheer BV), gemeente Berkelland. Ook liggen er nutsleidingen in het gebied.

Leisurelands

De eigenaar van de (westelijke) Hambroekplassen is Leisurelands. Leisurelands heeft in februari van 2018 een 'Ontwikkelingsvisie Hambroekplas' gemaakt, waarin verblijfsrecreatie, dagrecreatie en duurzame energieopwekking zijn opgenomen. Deze ontwikkelingsvisie wordt op dit moment verder uitgewerkt.

Zand- en Grint Exploitatiemaatschappij Het Hambroek B.V

De zandwinningsactiviteiten in het gebied zijn beëindigd. De toekomstige functie en inrichting van de oostelijke plas door Zand- en Grint Exploitatiemaatschappij Het Hambroek B.V (Lap beheer BV) wordt opnieuw bekeken.

Waterschap Rijn en IJssel

Waterschap Rijn en IJssel is als gesprekspartner betrokken bij de gebiedsontwikkeling. Het waterschap is eigenaar van de grond waarop een fietspad gerealiseerd wordt en is waterbeheerder van de Leerinkbeek.

Gemeente Berkelland

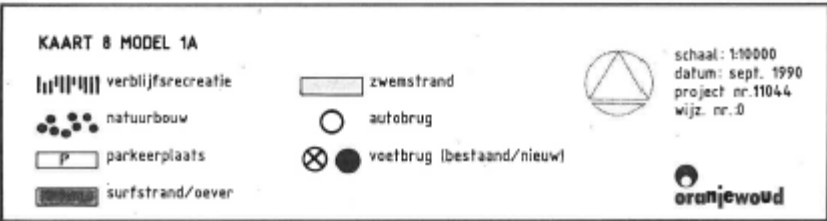
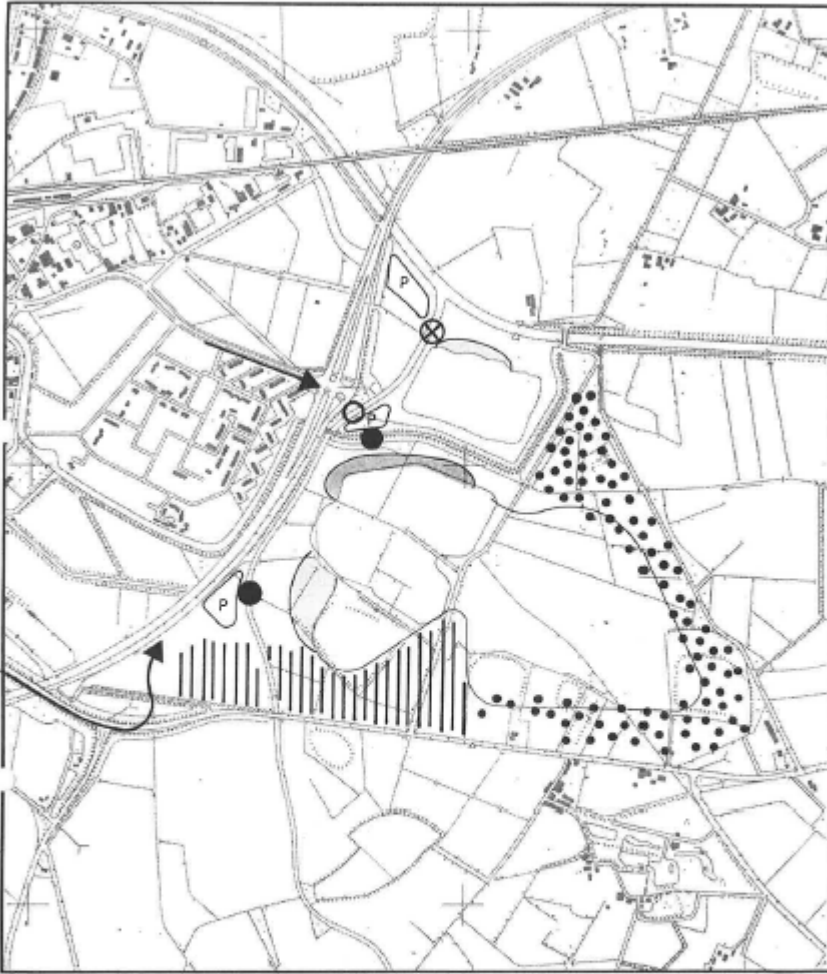
Gemeente Berkelland heeft geen eigendom in het gebied. Het gemeentelijk belang rond de Hambroekplassen is dat er een integrale afweging plaatsvindt tussen de diverse partners, belangen en beleidsvelden, zodat een samenhangende gebiedsontwikkeling met een goede ruimtelijke kwaliteit tot stand komt.

Stichting Hambroek

In het gebied de Hambroekplassen is in 1993 de Stichting Hambroek opgericht.

In de doelstellingen van de Stichting Hambroek stond omschreven dat het gebied van de Hambroekplassen zou worden ingericht volgens het model 1A uit 'Plan Oranjewoud' (1990). Het gebied zuid-westelijk van de plassen zou daarbij worden ingericht voor verblijfsrecreatie en het gebied aan de zuid-oost- en oostzijde van de plassen voor natuurbouw.

Al enige tijd zijn gesprekken gaande tussen de bestuursleden van de stichting Hambroek om de intentieovereenkomst van de Stichting Hambroek te actualiseren. De aanleiding hiervoor is het beëindigen van de zandwinningsactiviteiten en wijzigingen in de eigendomssituatie en gebiedspartners. Ook vragen de vele ontwikkelingen in het gebied erom, de doelen en uitgangspunten uit 1993 opnieuw tegen het licht te houden en te herijken.

'Plan Oranjewoud' uit 1990

Geldende bestemmingsplannen en beleidskader

Bestemmingsplannen (geldend)

Voor het plangebied gelden verschillende bestemmingsplannen.

Samengevat geldt het volgende:

1. Voor de locatie 'Berkelpalace' en de recreatieplas geldt het bestemmingsplan 'Buitengebied (Borculo)'. In 1994 is dit plan door GS goedgekeurd.
Gebruiksregels: Horecabedrijven, verblijfs- en dagrecreatie en bos- en natuurgebied.
2. Voor de zuidwestelijke locatie geldt het bestemmingsplan 'Buitengebied (Borculo)'. In 1972 is dit plan door GS goedgekeurd.
Gebruiksregels: Recreatiegebied (nader uit te werken).
3. Voor de oostelijke locatie geldt het 'Uitbreidingsplan in Hoofdzaken'. Dit plan is in 1963 door GS goedgekeurd. Ook geldt het bestemmingsplan "Buitengebied (Borculo)" uit 1972.
Gebruiksregels: Agrarisch gebied.

Conclusie

Om gewenste ontwikkeling(en) mogelijk te maken, is het nodig de geldende bestemmingsplannen te herzien.

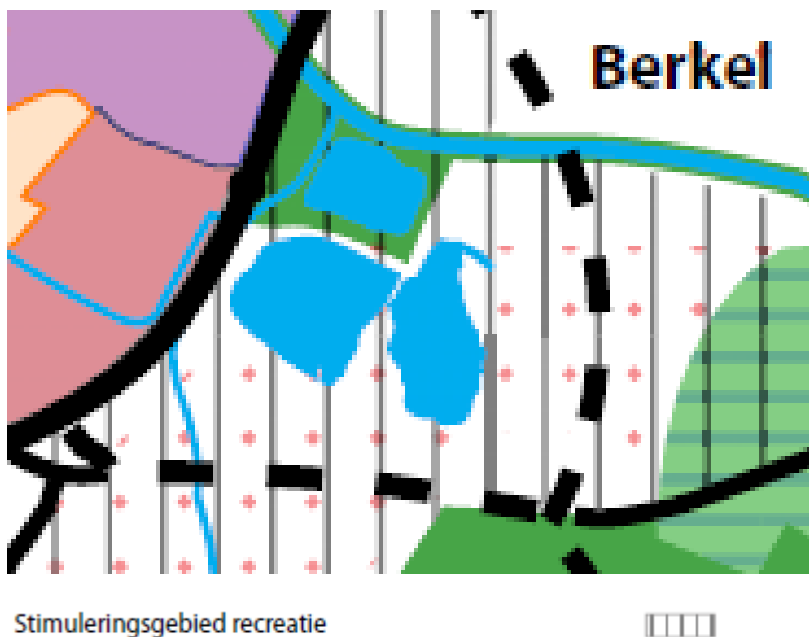
Structuurvisie Berkelland 2025

Deze structuurvisie is door de gemeenteraad vastgesteld op 26 oktober 2010.

Het gebied rondom de Hambroekplassen heeft de aanduiding 'Stimuleringsgebied recreatie' gekregen.

Zie onderstaande afbeelding.

Deze zone biedt binnen gemeente Berkelland de beste kansen voor recreatieve ontwikkelingen op het vlak van zowel dag- als verblijfsrecreatie. Nieuwe recreatieve activiteiten kunnen goed aansluiten op de mogelijkheden van de Hambroekplas. Daarbij kan het gaan om zowel de realisatie van nieuwe voorzieningen als ook de uitbreiding of verbetering van bestaande faciliteiten. Voorbeelden zijn een themapark of een bungalowpark. Vooral in dit gebied zal de verdere uitbouw van de toeristisch recreatieve sector in Berkelland gestalte moeten krijgen.

Conclusie

Voor dit gebied zet de gemeente Berkelland in op de verdere uitbouw van de toeristisch recreatieve sector. Ontwikkelingen in het gebied moeten zich richten op het samenhangend gebied 'Hambroek' met een grote potentiële waarde voor de toeristisch recreatieve sector, natuur, landschap en cultuurhistorie in de gemeente Berkelland.

Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energie (RO-DE)

RO-DE is door de gemeenteraad vastgesteld op 20 februari 2018.

Het doel van deze beleidsnotitie is de realisatie van installaties voor duurzame energieopwekking in Berkelland beter mogelijk te maken, door een ruimtelijk kader te bieden, waarmee installaties voor duurzame energieopwekking zo goed mogelijk ruimtelijk kunnen worden ingepast.

RO-DE gaat uit van het principe "ja, mits". Hiermee wordt bedoeld dat de realisatie van installaties voor duurzame energieopwekking overal mogelijk is, mits een afstemming van hindergevoelige functies plaatsvindt en voldaan wordt aan eisen vanuit wet- en regelgeving.

Specifiek wordt in RO-DE onder 'Beleidsuitgangspunt 14' gesteld dat de plaatsing van zonnepanelen > 2,5 hectare is uitgesloten (tenzij er bijzondere omstandigheden zijn om deze alsnog toe te staan).

In de omgeving van de Hambroekplassen gelden de volgende 'uitsluitingsgronden':

- op essen;
- in gebieden met een hoge grondwaterstand (vanwege aantasting van actuele en potentiële natuur- en landschapswaarden).

Conclusie

Gelet op de Structuurvisie Berkelland 2025 wordt geconcludeerd dat rondom de Hambroekplassen, plannen voor grote windturbine(s), mestvergistingsinstallaties en/of grote zonnevelden afbreuk doen aan de potentiële samenhangende waarde voor de toeristisch recreatieve sector, natuur, landschap en cultuurhistorie in de gemeente Berkelland.

Uitzonderingen hierop kunnen zijn initiatieven voor kleinschalige energieopwekking die betrekking hebben op ontwikkelingen binnen het plangebied, die bijdragen aan energieneutraliteit.

Cultuurhistorisch beleid Berkelland

De Cultuurhistorische waardenkaart van Berkelland (2016) geeft aan dat met name het zuiden van het plangebied een hoge cultuurhistorische waarde heeft.

De beleidsregel 'Cultuurhistorie in het ruimtelijk beleid' (2017) geeft aan dat in dergelijke gebieden (met de waarderingscategorie 'zeer hoog en hoog') de mogelijkheid bestaat om in planvorming en ontwerp extra aandacht te vragen voor het behoud of de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

Natuurbeleid

Het plangebied ligt op geruime afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Een deel van de Hambroekplassen maakt onderdeel uit van het Gelders Natuur Netwerk (GNN). Zie ook de paragraaf 'onderzoek naar natuurwaarden'.

Uitgangspunten voor integrale gebiedsontwikkeling

Om de samenhang en de kwaliteit van het gebied te waarborgen heeft gemeente Berkelland de volgende uitgangspunten geformuleerd:

Uitgangspunten

Bij de gebiedsontwikkelingen hanteren we de volgende uitgangspunten in volgorde van prioriteit:

1. Het vergroten van de mogelijkheden voor dag- en verblijfsrecreatie.

De Hambroekplassen maken deel uit van het stimuleringsgebied voor recreatie.

Voorwaarden zijn:

- het realiseren van een vorm van (verblijfs-)recreatie die passend is voor het gebied.
- het tegengaan van permanente bewoning van recreatiewoningen.
- het gratis en openbaar toegankelijk houden van de dagrecreatie van de huidige Hambroekplas (zwemmen).
- het aanleggen van diverse basisvoorzieningen (bankjes, bewegwijzering, vissteigers etc.)
- hotelfunctie behouden en zo mogelijk versterken.
- het zo mogelijk stimuleren van een (slechtweer-)attractie, als aanvulling op aanbod dat in de omgeving van Borculo aanwezig is (geen verdringing).
- het bevorderen van recreatief medegebruik van een deel van het terrein (ook omwonenden kunnen gebruikmaken van een deel van de recreatieve voorzieningen).

2. Het behouden en/of versterken van de natuur- en landschapswaarden.

Een deel van het gebied valt onder het Gelders Natuur Netwerk. In het gebied lopen ook de Berkel en de Leerinkbeek.

Voorwaarden zijn:

- het versterken van de 'netto' aanwezige natuurwaarden rond de Hambroekplassen.
- een goede verhouding tussen 'steen' en 'groen' (recreatie en landschapskwaliteit van het gebied gaan goed samen).
- het zorgvuldig om gaan met de historische beplanting in het gebied.
- het ecologisch ontwikkelen van de benedenloop van de Leerinkbeek.
- het zo mogelijk beschermen van diverse planten- en diersoorten.
- het vrijwaren van een deel van de oevers van bebouwing.

3. Het verbeteren van de (openbare) toegankelijkheid in en rond gebied de Hambroekplassen.

Voorwaarden zijn:

- het verbeteren van de (fiets)padenstructuur. Onder andere de Torentjesdijk hiervoor benutten, waardoor deze historische verbinding weer beleefbaar wordt.
- een deel van het gebied (niet waar de recreatiewoningen zelf staan) openbaar toegankelijk houden of maken via enkele fiets- en of wandelpaden.

4. Slechts kleinschalige energieopwekking is mogelijk voor zover dit bijdraagt aan en afgestemd is op de energieneutraliteit van de ontwikkelingen binnen het plangebied Hambroekplassen.

5. Het voorkomen van verkeersoverlast en het bevorderen van de verkeersveiligheid.

Het veilig afwikkelen van het extra verkeer dat door de nieuwe gebiedsfuncties wordt aangetrokken

Voorwaarden zijn:

- de hoofdontsluiting (entree) van het recreatiepark vindt plaats via de zijde van de N315 (rotonde en/of parallelweg).
- de ontsluiting van het gebied voor fietsers en wandelaars vindt (ook) via de Batendijk plaats.

6. Het zo mogelijk behouden van de cultuurhistorische waarden in het gebied, waaronder de essen en de historische dijkstructuur (incl. beplanting).

Een deel van de cultuurhistorische waarden in het gebied is bij de ontgroning verloren gegaan. In een deel van het gebied zijn nog cultuurhistorische kenmerken aanwezig. Door in het ontwerp deze kenmerken op te nemen, kan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied versterkt worden.

Voorwaarden zijn (zie onderzoek RAAP):

- zorg voor een betere aansluiting van de randen van de zandwinplassen op het omringende landschap.
- gebruik oude verbindingen (dijken als Torentjesdijk, Schapenvondersdijk) als 'kapstok' om informatiepunten en belevingslocaties aan te koppelen.
- respecteer het aanwezige reliëf (essen).
- ga zorgvuldig om met het historische groen, zoals esbeplanting, laanstructuren en knotbomen.

7. Het inpassen van diverse nutsleidingen die in het gebied aanwezig zijn.

Toekomstbeeld

De Hambroekplassen bieden een unieke locatie om de vrijetijdsector in Berkelland aan te vullen met een attractief nieuw segment. De ligging dicht bij het centrum van Borculo en in een gebied met hoge natuur- en landschapswaarden biedt hiervoor de ideale ruimtelijke uitgangssituatie.

De gebiedsontwikkeling mag geen nadelige effecten hebben op de bijzondere natuur- en landschapswaarden van het gebied als geheel. Waar mogelijk worden deze verder versterkt.

We beogen een gebied met een kwalitatief hoogwaardige uitstraling, met een recreatief aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie dat aansluit bij de wensen van deze tijd én dat met zorg voor de natuur en het landschap is vormgegeven.

De nieuwe functies in het gebied moeten het aanbod aan voorzieningen dat in Borculo al aanwezig is verder verrijken. Het gaat om dag- en verblijfsrecreatie, maar ook het verbeteren van de (openbaar toegankelijke) paden en voorzieningen, voorzieningen voor energieopwekking en het beleefbaar maken van de geschiedenis van de plek.

Deze invulling maakt van de Hambroekplassen een aantrekkelijk gebied voor bezoekers van buiten de regio, maar ook voor recreatief medegebruik door inwoners van Borculo zelf.

Onderzoeken

De gemeente Berkelland heeft een aantal onderzoeken laten uitvoeren, om de kwaliteiten en mogelijkheden van het gebied in beeld te brengen:

Onderzoek naar natuurwaarden

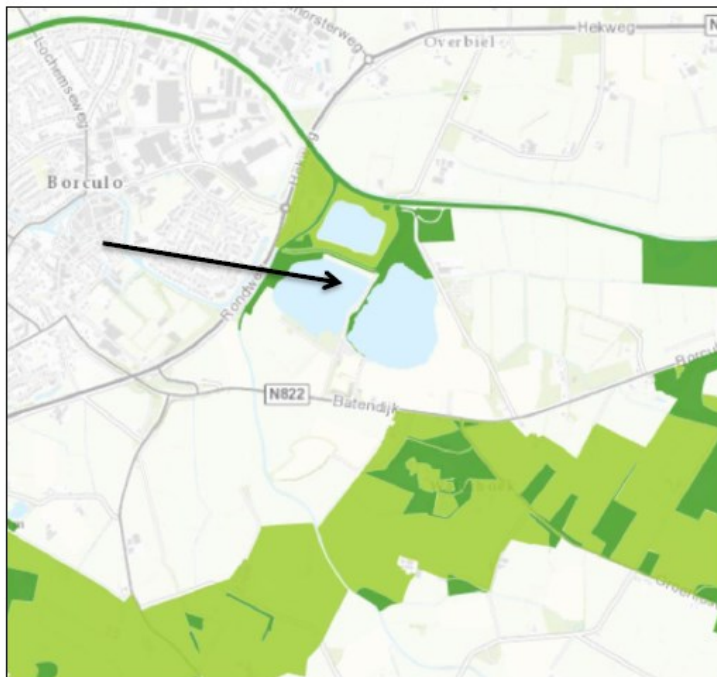
Bureau NatuurInclusief heeft een natuurtoets gedaan naar de natuurwaarden in het gebied. Op 11 december 2018 heeft het veldonderzoek plaatsgevonden.

Een korte samenvatting van het onderzoek:

Beschermde gebieden

Een deel van de Hambroekplassen maakt onderdeel uit van het Gelders Natuur Netwerk (GNN). Een specifieke GNN-toetsing dient plaats te vinden wanneer werkzaamheden of activiteiten worden ondernomen in de directe omgeving van de GNN-zones. Bij een GNN-toetsing wordt bepaald of de voorgenomen activiteiten negatieve effecten hebben op de vastgestelde doelen die voortkomen uit de aanwezige EVZ-modellen. NatuurInclusief adviseert om bij concretere plannen, vooraf te laten beoordelen of een volledige GNN-toetsing noodzakelijk is.

Het plangebied ligt op geruime afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Op dit moment zijn de concrete plannen en de daar uit volgende werkzaamheden nog niet exact bekend. NatuurInclusief adviseert om bij concretere plannen vooraf te laten beoordelen of een Natura 2000-toetsing noodzakelijk is.

In donkergroen aangegeven het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en in lichtgroen de Groene ontwikkelzone (GO).

Beschermde Flora en Fauna

Beschermde planten- en vissoorten worden niet verwacht in het plangebied. Het plangebied bevat verschillende habitattypen met verschillende natuurwaarde waardoor de soorten in Tabel 7 niet uitgesloten kunnen worden. Afhankelijk van de geplande werkzaamheden is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Algemeen voorkomende broedvogels zijn niet uit te sluiten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, maar er wordt geadviseerd deze groep dieren mee te nemen in een ecologisch werkprotocol waarin wordt uitgewerkt hoe om te gaan met broedende vogels en welke maatregelen bijvoorbeeld voorafgaand aan het broedseizoen kunnen worden genomen. Het ecologisch werkprotocol wordt opgesteld om zorg te dragen voor een goede implementatie van de voorwaarden van een ontheffing en om voldoende zorgplichtig te werken. Het werkprotocol is een document waarin beschreven staat waar en wanneer welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden en onder welke voorwaarden. Tevens wordt er aangegeven welke maatregelen uitgevoerd moeten worden.

Grote vos en Teunisbloempijlstaart zijn twee zeldzame soorten waarvan de aanwezigheid niet volledig uitgesloten kan worden. Echter, gezien de zeldzaamheid van de soorten en de kans dat deze soorten het plangebied bezoeken is een volledig onderzoek naar deze Grote vos en Teunisbloempijlstaart anno 2019 erg overdreven. Het is echter wel noodzakelijk dat bij de ecologische begeleiding van de werkzaamheden rekening gehouden wordt met de eventuele aanwezigheid.

Tabel 7 Een overzicht van de soorten die mogelijk aanvullend onderzocht moeten worden (afhankelijk van de werkzaamheden)

Soort	Opmerking
Vleermuizen	
Das (<i>Meles meles</i>)	
Steenmarter (<i>Martes foina</i>)	
Boommarter (<i>Martes martes</i>)	
Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	
Hermelijn (<i>Mustela erminea</i>)	
Bunzing (<i>Mustela putorius</i>)	
Eekhoorn (<i>Sciurus vulgaris</i>)	
Waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)	Werkzaamheden aan of in de directe omgeving van de watergangen
Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	
Havik (<i>Accipiter gentilis</i>)	
Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	
Wespendief (<i>Pernis apivorus</i>)	
Boomvalk (<i>Falco subbuteo</i>)	
Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	
Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	
Ransuil (<i>Asio otus</i>)	
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Werkzaamheden aan bebouwing
Grote gele kwikstaart (<i>Motacilla cinerea</i>)	
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Werkzaamheden aan bebouwing en begroeiing daar omheen
Boomkikker (<i>Hyla arborea</i>)	Werkzaamheden in of rond de poel in het oosten van het plangebied
Poelkikker (<i>Pelophylax lessonae</i>)	Werkzaamheden in of rond de poel in het oosten van het plangebied
Kamsalamander (<i>Triturus cristatus</i>)	Werkzaamheden in of rond de poel in het oosten van het plangebied
Levendbarende hagedis (<i>Zootoca vivipara</i>)	
Hazelworm (<i>Anguis fragilis</i>)	
Grote weerschijnvlinder (<i>Apatura iris</i>)	
Kleine ijsvogelvlinder (<i>Limenitis camilla</i>)	
Beekrombout (<i>Gomphus vulgatissimus</i>)	Werkzaamheden aan de watergangen

Ontheffing

Wanneer na onderzoek blijkt dat er verblijfplaatsen van beschermde soorten aanwezig zijn en er overtredingen van verbodsbepalingen genoemd in de Wet natuurbescherming voorzien worden, is het aanvragen van een ontheffing bij Provincie Gelderland of werken conform een gedragscode noodzakelijk. Mogelijk dat er naar aanleiding van de ontheffing compenserende- of mitigerende maatregelen worden geëist.

Literatuuronderzoek effect van energieopwekking op natuurwaarden

Om het effect van de verschillende vormen van energieopwekking op de natuurwaarden te kunnen beoordelen, is aanvullend op de natuurtoets een beknopt literatuuronderzoek gedaan. De daadwerkelijke haalbaarheid van de energieopwekking is sterk afhankelijk van de locatie, werkwijze en precieze inrichting en van de resultaten van aanvullend onderzoek.

Onderzoek naar cultuurhistorische waarden

Adviesbureau RAAP heeft in november 2018 een onderzoek uitgevoerd naar welke cultuurhistorische waarden nog in het gebied aanwezig zijn. Deze liggen met name in het zuidelijke deel van het plangebied. Archeologisch en cultuurhistorisch gaat het met name om de twee oude essen in het gebied (Fokkink Esch en Fokkinkbraak), beide ooit verbonden aan de lang verdwenen havezate Fokkink en de naastgelegen, eveneens verdwenen boerderij. Cultuurhistorisch van belang is de dijkstructuur in het gebied, waar nog enige relictten van aanwezig zijn (Torentjesdijk, Schapevondersdijk), inclusief de opgaande beplanting langs de essen, langs de dijken en in de aangrenzende, lager gelegen delen van het gebied. Qua bebouwing gaat het vooral om het gave boerenerf Nieuw Bate en de lege huisplaats van De Höfte ('t Hof).

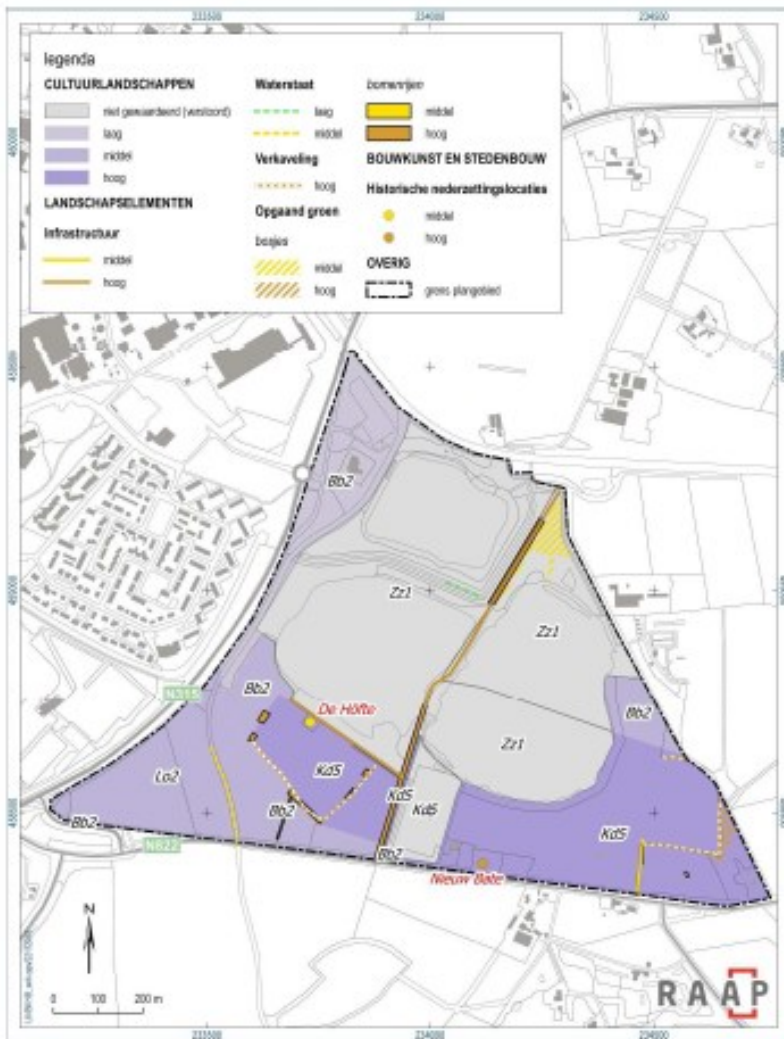
Al met al zijn ondanks de aanleg van de zandwinplassen tussen Hambroekweg, Berkel, Hogebrugweg en Batendijk nog de nodige fysieke overblijfselen van een rijk verleden aanwezig, en is er een veelvoud aan historische verhalen bij het gebied te vertellen. Zowel die overblijfselen als die verhalen, onder meer over de vroegere verdwenen havezate 't Fokkink, en het erf van Nieuw Bate met de bebouwing, bieden aanknopingspunten voor de inrichting en de beleving van het gebied.

Het onderzoek van bureau RAAP geeft evenals de Cultuurhistorische waardenkaart van Berkelland aan dat met name het zuiden van het plangebied een hoge cultuurhistorische waarde heeft.

De beleidsregel 'Cultuurhistorie in het ruimtelijk beleid' (vastgesteld in 2017) geeft aan dat in gebieden met de waarderingscategorie 'zeer hoog en hoog' extra aandacht voor het behoud of de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit gewenst is.

Hiervoor geeft het cultuurhistorisch onderzoek van RAAP de volgende aanbevelingen:

- zorg voor een betere aansluiting van de randen van de zandwinplassen op het omringende landschap,
- gebruik oude verbindingen (dijken als Torentjesdijk, Schapevondersdijk) als 'kapstok' om informatiepunten en belevingslocaties aan te koppelen,
- respecteer het aanwezige reliëf (essen),
- ga zorgvuldig om met het historische groen, zoals esbeplanting, laanstructuren en knotbomen.

Cultuurhistorische waarderingskaart van het plangebied

Onderzoek naar mogelijkheden voor thermische energieopwekking (TEO)

De gemeente heeft een eerste quickscan gedaan om te kijken of de Hambroekplassen in potentie geschikt zijn als bron voor warmte-/koudelevering. Het gaat om energieopwekking uit oppervlaktewater. Het oppervlaktewater in de directe omgeving bestaat uit: de noordelijke zandwinplas (recreatieplas) van circa 5 ha, de zuidoostelijke plas van circa 14 ha, de zuidwestelijke plas van circa 10 ha, de Berkel ten noorden en de Leerinkbeek ten westen van de plassen.

De quickscan wijst uit dat de Hambroekplassen in principe groot genoeg zijn voor thermische energieopwekking en dat ook de mogelijkheden voor energieopwekking in de Berkel interessant zijn om in de toekomst verder te onderzoeken. Het belangrijkste vraagstuk is op welke wijze warmtebuffering (warmte van de zomer beschikbaar stellen voor de winter) plaats kan vinden. Opslag in de grond (WKO) lijkt in verband met de bodemsamenstelling niet goed mogelijk.

Onderzoek naar stabiliteit van de dijk tussen de plassen (Torentjesdijk)

Er bestond onduidelijkheid over de stabiliteit van de Torentjesdijk, die in noord-zuidrichting tussen de plassen door loopt. Met het oog op het mogelijk in gebruik nemen van deze dijk als voet-/fietspad of weg is besloten om nader onderzoek te doen naar de stabiliteit van de dam. Door Bureau Tauw is op 21 december 2018 een rapport uitgebracht.

In het rapport wordt de verwachting uitgesproken dat de dam voldoende ruimte en stabiliteit biedt voor het realiseren van een verbindingroute. Deze verwachting is gebaseerd op:

- de voorgeschiedenis van de dam (oude landbouwweg);
- huidig gebruik (pad voor onderhoud);
- bevindingen tijdens het locatiebezoek op 17 december 2018.

Afhankelijk van het gebruik door fietsers c.q. auto's wordt een breedte van 4 meter haalbaar geacht. Wel is vervolgonderzoek gewenst.

Foto van de Torentjesdijk uit onderzoeksrapport Tauw

Aanbevelingen en conclusies

De uitgangspunten, het beleid en de onderzoeken leiden tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

De verschillende initiatieven op en rond de Hambroekplas(sen) dienen in samenhang ontwikkeld te worden om de ruimtelijke, landschappelijke en recreatieve potentie van het gebied te waarborgen. Als leidraad bij deze ontwikkelingen hanteren we de uitgangspunten, zoals die in deze notitie zijn geformuleerd (zie paragraaf uitgangspunten). Deze uitgangspunten volgen uit het geldende beleid voor het gebied (o.a. Structuurvisie Berkelland 2025, Cultuurhistorische waardenkaart Berkelland, natuurbeleid) en de onderzoeken die voor het gebied door de gemeente zijn uitgevoerd.

Afhankelijk van de precieze inrichtingsplannen is vervolgonderzoek en eventueel een herziening van de bestemmingsplannen nodig.

Stichting Hambroek

Oprichting Stichting Hambroek

In 1993 heeft de toenmalige gemeente Borculo met Zand- en Grint Exploitatiemaatschappij Het Hambroek (Lap beheer BV) en Twickel een overeenkomst gesloten over zandwinning in het Hambroekplasgebied. Zand- en Grint Exploitatiemaatschappij Het Hambroek heeft in 1992 een provinciale ontgrondingsvergunning gekregen voor het gebied (deze werd vernieuwd in 2011), met als einddatum 1 januari 2026.

De zandwinning mocht worden uitgebreid en partijen achtten de totstandkoming van een object voor openbare recreatie, landschap en natuurbouw op basis van een zandwinning, wenselijk. Bij de overeenkomst was een plan (plan Oranjewoud) gevoegd waarin werd aangegeven hoe de vormgeving, afwerking en inrichting van het gebied er uit zou zien.

Daarnaast werd een stichting opgericht met dezelfde partijen die tot doel had: het realiseren en exploiteren van het landschaps- recreatie- en natuurobject, zoals aangegeven in het plan.

Doel stichting

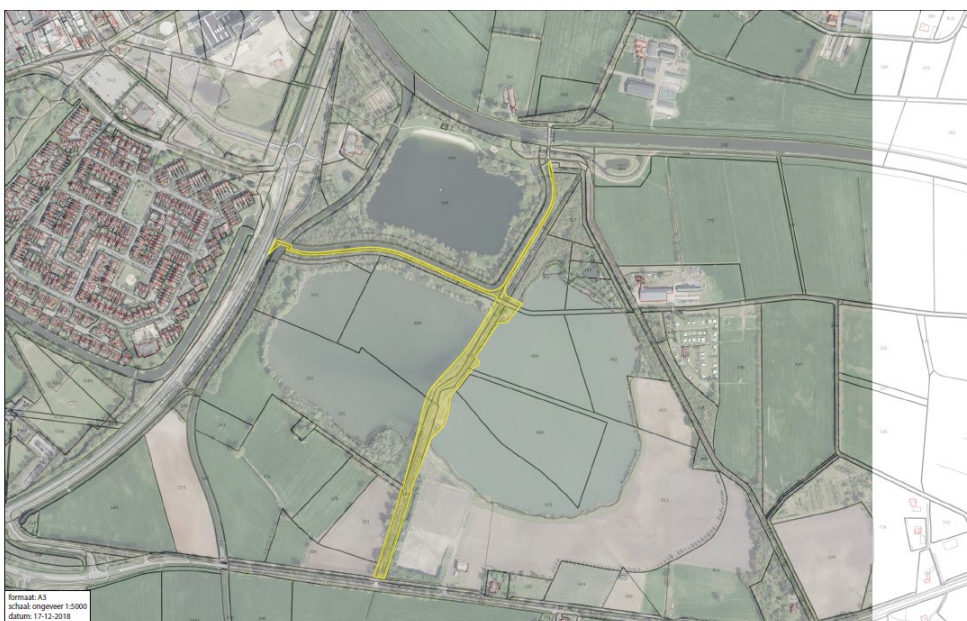
De stichting tracht haar doel te bereiken door het aanbrengen van voorzieningen ten behoeve van het recreatieve gebruik, bv aanleggen van paden, banken, steigers en parkeerplaatsen. Ook voor het langjarig beheer van de voorzieningen in het gebied zou de stichting zorgdragen. Het vermogen van de stichting werd gevormd door afdrachten van de commerciële partijen. Het is de bedoeling dat de aangebrachte voorzieningen zullen worden overgedragen aan de grondeigenaar of een van de participanten van de stichting.

Nieuwe overeenkomst/statuten

Vanwege de ontwikkelingen in de samenleving is de zandwinning niet gereed gekomen en zal deze in de toekomst ook niet verder gaan. Daarnaast zijn er nieuwe grondeigenaren in het gebied gekomen. Enkele verplichtingen uit de overeenkomst van 1993 zijn dan ook niet meer redelijk om af te dwingen. Daarom zijn er gesprekken gestart voor het opstellen van een nieuwe overeenkomst en is de wens geuit om de statuten van de stichting ook te vernieuwen. Uitgangspunt is om met oog voor de belangen van alle partijen een mooie inrichting van het gebied van de Hambroekplassen te verwezenlijken.

Openbaarheid

Vanuit het verleden is de openbare toegankelijkheid en openbaarheid van het gebied altijd een uitgangspunt geweest, net als het versterken van de natuur en het landschap.

Mogelijke optie openbaar toegankelijke paden (voorstel)

Voorzieningen

Mogelijke voorzieningen die in het gebied gerealiseerd kunnen worden, naast het fietspad langs de zwemplas en het ombouwen van het aquaduct tot brug (reeds besloten):

- toegankelijk maken Torentjesdijk,
- realiseren van visplekken langs de plassen,
- versterken laanstructu(ur)(en),
- beborden van het gebied,
- markeren gebied,
- plaatsen bankjes.